عنوان خبر: گزارش نشست «ظرفیت های اخلاق اسلامی در اخلاق پزشکی»

نخستین نشست انجمن علمی دانشجویی اخلاق اسلامی با موضوع: «ظرفیت های اخلاق اسلامی در اخلاق پزشکی» با حضور جمعی از دانشجویان و با حضور دکتر تابعی مدیر گروه اخلاق پزشکی دانشگاه شیراز در دانشگاه معارف اسلامی برگزار شد.

در این جلسه که اعضای هیات علمی گروه اخلاق اسلامی دانشگاه معارف اسلامی نیز حضور داشتند در ابتدا دکتر محمدجواد فلاح دبیر علمی این نشست با بیان مباحث مقدماتی، به ارائه رزومه ای از دکتر تابعی پرداختند. ایشان با بیان روایت؛ العلم علمان؛ علم الأدیان و علم الأبدان؛ جایگاه دین و اخلاق را در کنار امر پزشکی گوشزد نمودند. در ادامه دکتر فلاح با این پرسش که چگونه می توان از ظرفیت معارف اسلامی به ویژه اخلاق اسلامی در بحث پزشکی هم به لحاظ علمی و هم کاربردی استفاده کرد؟ بحث را به سمت و سوی مباحث پزشکی سوق دادند و از آقای دکتر تابعی خواستند که پیرامون این دغدغه به ایراد سخنرانی بپردازند.

آنچه که در ادامه می آید خلاصه ای از سخنرانی آقای دکتر تابعی است.

آقای دکتر تابعی به نقل از آیت الله جوادی گفتند: کل علوم، دین است حتی اگر به وسیله کافر ایجاد شده باشد؛ چون این علوم از خداوند است، اسلامی است و باید به شکل اسلامی به کار ببریم.

ایشان با توجه به اینکه موضوع علم اخلاق انسان است در ادامه به تبیین چهار بعد در ساختار وجودی انسان پرداختند:

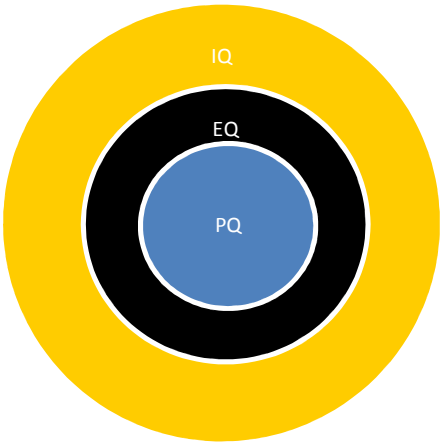
۱. هوش فیزیکی یا هوش بدنی (physical intelligence) که سرمایه و استعداد بالقوه بدنی هستند که اگر استعداد پرورش پیدا نکند، به هوش تبدیل نمی شود (PQ)

۲. هوش عاطفی یا هیجانی (emotional intelligence) که عاطفه و هیجان موتور محرّک بدن ماست که اگر هیجان نباشد اساسا زندگی جهانی وجود ندارد (EQ)

۳. هوش ذهنی (mental intelligence) که اغلب افراد برای ورود به مراکز علمی و دانشگاهی با این مؤلفه شناخته می شوند. (IQ) این سه هوش ذکر شده، ژنتیکی هستند و هر سه در جسم قرار دارند.

۴. هوش معنوی یا هوش روحانی (spiritual intelligence) این هوشی است که مورد غفلت قرار گرفته است. هوش معنوی جایگاه جسمی ندارد که از آن به قوه شناخت و عزم و اراده تعبیر می شود که در علم اخلاق همان عقل نظری است که ما را راهنمایی می کند. به بیان آیت الله جوادی؛ جزم علمی و عزم عملی، هوش معنوی است که قابل اکتساب و پرورش است.

اهمیت و ارتباط این چهار هوش:

PQ: این قسمت پایین ترین استعداد ماست.

EQ: رنگ هیجان که محیط بر بدن است و به رنگ تیره است چون نه تنها هیجان دیگران را نمی توانیم کامل بفهمیم حتی در مورد خودمان هم شناخت کافی نداریم. هیجان شناسی در اخلاق بسیار مهم است و می توان گفت مهمترین اخلاق عملی است که در بحث هیجان مطرح می شود که در موقع بروز غضب و شهوت ابراز می شود .

IQ: بینابین دو هوش قبلی است و به رنگ زرد است.

SQ: که محیط بر این سه هوش است؛ یعنی روح حاکم بر بدن، هیجان و هوش ماست که این امر در علم پزشکی امروزه در حال بررسی است. درواقع بخش SQ همان فطرت یا عقل نظری و عقل عملی است.

انسان و حیوان در داشتن هیجان مشترک هستند اما فرق بنیادین هیجان انسان با حیوان این است که حیوانات در مقایسه با انسان از هیجان متعادل تری برخوردارند در صورتی که انسان دچار افراط و تفریط می شود. از نظر علوم پزشکی، جایگاه هیجان در وسط مغز انسان است. میزان عدم تعادل هیجان در جامعه ما به شدت افزایش پیدا کرده است؛ بنابراین به تناسب آن، بیماری ها افزایش یافته است.

طبق آماری که یک دانشمند آمریکایی از سال ۱۹۵۵ تا ۱۹۸۶ بدست آورده نشان می دهد که هرانداره میزان آرامش روانی (happiness) پایین بیاید، بیماریهای جسمی زیاد می شود.

جسم در اثر عدم تعادل هیجان و از جمله بی اخلاقی نیز دچار بیماریهای زیاد می گردد. در علم پزشکی اول قدم برای شناخت بیماری، آسیب شناسی است. سپس در مرحله دوم، این آسیب چگونه بوجود آمده است؟ در مرحله سوم، بدانیم که علت نزدیک و علت بعید چیست؟ در واقع اگر علت را از بدن خارج کنیم درمان اتفاق می افتد و اگر نگذاریم علت وارد بدن شود پیشگیری می کنیم. بنابراین آنچه که در اخلاق عملی و کاربردی برای مردم اهمیت دارد این است که باید رذایل اخلاقی از جمله غیبت، دروغ، حسادت، تهمت و امثال اینها که زیاد شده است را آسیب شناسی کرد.

هفت شهر عشقی که در ارتباط بین بدن و اخلاق است عبارتند از:

روحی ← ژنتیکی ← روانی ← عصبی ← غددی ← ایمنی ← دارویی

این چهار مورد بیشتر کار شده اند: عصبی، غددی، ایمنی، دارویی

و سه تای باقیمانده (روحی، ژنتیکی، روانی) خیلی کار نشده اند.

در پایان آقای دکتر تابعی با این سه جمله به سخنان خودشان خاتمه داد.

طفیل هستی عشق اند، آدمی و پری ارادتی بنما تا سعادتی ببری

و دائک منک و لا تعقل دوائک فیک و لا تشعر

در پایان جلسه نیز دانشجویان برخی سؤالات را از آقای دکتر تابعی پرسیدند و ایشان باتوجه به کمبود وقت به برخی از آنان پاسخ کوتاه دادند.